

ОПШТИНА ШТИП
КОМИСИЈА ЗА ОБРАЗОВАНИЕ, СОВЕТ НА ОПШТИНА ШТИП
ФАКУЛТЕТ ЗА ОБРАЗОВНИ НАУКИ ШТИП

**СОСТОЈБИ, ПРЕДИЗВИЦИ И ПЕРСПЕКТИВИ ВО
ВОСПИТАНИЕТО И ОБРАЗОВАНИЕТО ВО
РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА**

штип, 2016

СОВРЕМЕНОТО ВОСПИТАНИЕ И ОБРАЗОВАНИЕ

-СОСТОЈБИ, ПРЕДИЗВИЦИ И ПЕРСПЕКТИВИ-

зборник на трудови

2016, ШТИП

ОПШТИНА ШТИП
КОМИСИЈА ЗА ОБРАЗОВАНИЕ, СОВЕТ НА ОПШТИНА ШТИП
ФАКУЛТЕТ ЗА ОБРАЗОВНИ НАУКИ

СОВРЕМЕНОТО ВОСПИТАНИЕ И ОБРАЗОВАНИЕ
-состојби, предизвици и перспективи-

2016, Штип

MUNICIPALITY OF STIP
COMMITTEE ON EDUCATION, COUNCIL OF THE MUNICIPALITY OF STIP
FACULTY OF EDUCATIONAL SCIENCES

CONDITIONS, CHALLENGES AND
PERSPECTIVES IN EDUCATION IN THE REPUBLIC OF MACEDONIA

2016, STIP

Издава

НУ-УБ „Гоце Делчев“ Штип

За издавачот

Милена Ристова-Михајловска

Организационен одбор

Снежана Мирасчиева–претседател

Членови

Соња Петровска, Емилија Петрова Ѓорѓева, Никола Смилков, Снежана Јованова Митковска, Даниела Коцева, Весна Ничева, Елена Ташкова, Јовче Арсов, Соња Николова, Атанас Крстовски, Цветанка Красиќ, Снежана Санева, Илија Митров, Трајан Коцев, Данче Николовска Вратевска, Димитар Љуботенски, Зоран Костовски, Вања Џамбазова Николовска, Јане Миланов, Маја Ашкилова, Јордан Митков, Ирена Китанова, Верица Јосимовска, Оливер Цацков

главен и одговорен уредник

Снежана Мирасчиева

уредник

Соња Петровска

уредувачки одбор

Снежана Мирасчиева (Македонија), Димитар Димитров (Бугарија), Младен Вилотијевиќ (Србија), Нина Биједиќ (Босна и Херцеговина), Лилјана Тодорова (Бугарија), Татјана Атанасова Пачемска (Македонија), Кристинка Селаковиќ (Србија), Јосип Милат (Хрватска), Емилија Петрова Ѓорѓева (Македонија), Трајан Попковчев (Бугарија), Крстивоје Шпијуновиќ (Србија)

јазична редакција на македонски јазик

Весна Ристова

лектура на англиски јазик

Снежана Кирова

дизајн на корица

Никола Смилков

техничка поддршка

Верџина Јосимовска

печати

Полиестердеј -исток, Штип

Тираж 500

CIP - Каталогизација во публикација
Национална и универзитетска библиотека "Св. Климент Охридски", Скопје

37(082)

СОВРЕМЕНОТО воспитание и образование : состојби, предизвици и
перспективи : зборник на трудови / [главен и одговорен уредник
Снежана Мирасчиева]. - Штип : НУ Универзитетска библиотека "Гоце
Делчев", 2016. - стр.148 : илустр.53; 30 см

На наспор. насл. стр.: Conditions, challenges and perspectives in
education in the Republic of Macedonia. - Фусноти кон текстот. -
Библиографија кон трудовите. - Abstract

ISBN 978-608-242-037-0

1. Ств. насл. на наспор. насл. стр.

а) Образование - Зборници

COBISS.MK-ID 102297098

СОДРЖИНА

Предговор.....	10
1. Марина Алексовска, Виолета Стошевска, Лидија Николовска – Георгиевска Растеме заедно Marina Aleksovska, Violeta Stosevska, Lidija Nikolovska-Georgievska We grow together.....	11
2. Билјана Ефтимова Бошкова, Деспина Сивевска Природната околина како средина за учење на децата од предучилишна возраст Biljana Eftimova Boskova, Despina Sivevska Natural environment as a learning environment of preschool children.....	13
3. Емилија Петрова Ѓорѓева Карактеристики на современото училиште во контекст на воспитната компонента Emilija Petrova Gjorgjeva Characteristics of modern school in the context of the educational component.....	19
4. Валентина Петрушева Естетското – важен аспект на современото образование и воспитание Valentina Petruseva Aesthetic – an important aspect of the contemporary education and upbringing	22
5. Габриела Димова Здравствената едукација на родителите - тенденција на образованието денес Gabriela Dimova Health education of parents - tendency of education today	26
6. Снежана Јованова-Митковска Техники на учење во високошколската настава Snezana Jovanova- Mitkovska Technique of learning at the academic teaching.....	30
7. Снежана Мирасчиева Современа настава за современо образование Snezana Mirascieva Modern teaching for modern education	35
8. Верица Јосимовска Застапеноста на интеркултуралните вредности во системот на современото образование и воспитание Verica Josimovska The presence of intercultural values in system contemporary education.....	38
9. Милена Ристова-Михајловска Жанрот полемики во старата писмена традиција и неговата актуелност во современиот образовен процес Milena Ristova-Mihajlovska The genre polemics in the old written tradition and its relevance in the modern educational process	41
10. Павлина Николовска, Нада Ѓоргова, Влатко Николовски	

	Специфични развојни потешкотии кај децата како проблем во современото образование Pavlina Nikolovska, Nada Gjorgova, Vlatko Nikolovski Specific developmental disorders in children as a problem in modern education	49
11.	Славица Танева Анева Инклузијата во образованието, позитивните и негативните страни од аспект на општеството со посебен осврт на ученици со аутизам Slavica Taneva Aneva Inclusion in education, advantages and disadvantages with respect of society with special reference to students with autism	55
12.	Даниела Коцева Меѓуетничките односи во образовниот систем Daniela Kocева Interethnic relations in the educational system	58
13.	Стојко Стојков Изучувањето на македонската национална историја во бугарските училишта Stojko Stojkov The study of Macedonian national history in Bulgarian schools	63
14.	Снежана Јованова-Митковска Социометриски истражувања-потреба, значење Snezana Jovanova-Mitkovska Sociometric research - necessity, importance	67
15.	Елена Мирасчиева Методот на демонстрација во индивидуалната настава по флејта Elena Mirascieva Method of demonstration in individual teaching of flute	73
16.	Оливер Цацков Учењето по пат на откривање незаменлива компонента во наставата по историја Oliver Cackov Learning by exploring - irreplaceable component in the teaching of history	76
17.	Драгана Кузмановска, Снежана Кирова, Биљана Иванова Интернационалниот карактер на народните пословици и поговорки Dragana Kuzmanovska, Snezana Kirova, Biljana Ivanova International character of sayings and proverbs	79
18.	Марија Тодорова, Татјана Уланска Рано изучување на странски јазик Marija Todorova, Tatjana Ulanska Early language acquisition	83
19.	Лилјана Макаријоска, Жаклина Ѓорѓиоска Кон реализацијата на областа дијалектологија во гимназиското образование Liljana Makarijoska, Zaklina Gjorgjioska Towards the implementation of the area of dialectology in high school education	87
20.	Деспина Сивевска Средствата за масовна комуникација и слободното време на децата и младите Despina Sivevska Means of mass communication and leisure time of children and youth	92

21. Киро Јорданов Градиме мостови преку МИО активности Kiro Jordanov Building bridges through MIE's activities	97
22. Веска Влахова Педагошкиот пристап во образовниот процес на субјектот – наставник во корелација со субјектот ученик Veska Vlahova Pedagogical approach in the educational process of the subject – teacher in relation to the subject – student	105
23. Билјана Алексова Даневска Техники за градење на самодоверба кај децата во ран детски развој од одделенска настава во наставата по англиски јазик Biljana Aleksova Danevska Techniques for building confidence in children in early child development in lower grades in teaching english language	109
24. Киро Јорданов, Драгица Петрова, Загорка Чапова Дигитална зависност кај учениците Kiro Jordanov, Dragica Petrova, Zagorka Chapova Digital addiction of students	115
25. Славица Стојанова, Трајче Стојанов Образованието како место за изградба на добар граѓанин Slavica Stojanova, Trajce Stojanov Education as a place for building a good citizen	124
26. Снежана Ставрева Веселинова, Трајче Стојанов Од екоетика до екосвест Snezana Stavreva Veselinova, Trajce Stojanov From eco-ethics to eco-awareness	128
27. Снежана Мојсоска, Данче Николовска Вратеовска Економскиот раст и знаењето за банкарските наспроти пазарните финансиски системи Snezana Mojsoska, Danche Nikolovska Vrateovska The economic growth and the knowledge about banking versus market financial systems	131
28. Слаѓана Костадиновска, Данче Николовска Вратеовска, Миле Вратеовски Функциите на менаџментот на човечки ресурси и банкарските институции Slagjana Kostadinovska, Danche Nikolovska Vrateovska, Mile Vrateovski Functions of the management of human resources and the banking institutions	136
29. Данче Николовска Вратеовска Наученото од глобалната економска криза (2008) за силните и слабите страни на финансискиот систем и макроекономската стабилност во македонија Dance Nikolovska Vrateovska The learned of the global economic crisis (2008) about the strenghts and the weaknesses of the financial system and macroeconomic stability in Macedonia	140
30. Данче Николовска Вратеовска Детерминантите на инфлацијата низ различните макроекономски школи Dance Nikolovska Vrateovska Detreminants of the inflation through the various macroeconomic schools	145

Оваа новина подразбира промена насочена кон подобрување и унапредување во воспитно-образовниот процес во наставата по историја.

Високите школски институции имаат значајна улога во областа на својата дејност и треба да бидат во функција на сите промени и иновации во воспитно-образовниот процес.

Студентите по историја треба да се вклучат во активностите кои нудат промени кои ќе поттикнат научна, истражувачка и апликативна дејност. Во наставата студентите треба да се насочат и во методиките на раководењето со информатичката технологија. Компјутерот е ефикасно средство во наставата по историја. Преку него се овозможува контрола, регулирање и утврдување со сите иновации во наставата. Огромното значење се состои во тоа што ги поврзува студентите со безброј податоци за овој модел кои им овозможува активност, самостојно ангажирање, умствена моќ и креативност. Тој дава можност на податоци за комуникација помеѓу најоддалечените места во светот, поврзување со многу архиви и база на податоци. Студентот по историја треба да го доживее својот професор како компетентна личност и обратно да ги следи неговите интереси и потреби, да ги мотивира за развивање на способности и умења, така што секој студент да постигне потребна компетенција која е научна за соработка и партнерство. Тоа посебно има влијание на начинот како студентите ќе започнат да работат на проучувањето и откривањето на историски факти и поими, настани, личности и археолошки локалитети.

При учењето по пат на откривање наставникот е само организатор во планирањето на содржините од активностите овде се губи границата помеѓу наставникот и учениците и се создава атмосфера на сестрана активност, која ретко се јавува во наставните часови.

Сето ова потврдува дека учењето по пат на откривање е незаменлива компонента во воспитно-образовниот систем која се става во функција како главна компонента и двигател во новата училишница.

Литература:

- Петровски, Н. (1994) Креативноста и воспитувањето, Биангал, Битола
- Воспини крстопати (2006) бр. 101
- Милат, Ј. (2014) Основи на методологијата на истражување, Штип, УГД-Штип
- Stevanovic, M. (2003) Kreatologija, Digital point, Rijeka.
- Петов Никола, (1999) Трансформационо-иновационите процеси на воспитанието и образованието во Република Македонија за влез во новиот милениум.
- С. Наумовски (1991) Методски прирачник за наставата по историја Просветно дело Скопје

УДК 398.9(100)(049.3)
(научен труд)

ИНТЕРНАЦИОНАЛНИОТ КАРАКТЕР НА НАРОДНИТЕ ПОСЛОВИЦИ И ПОГОВОРКИ

Драгана Кузмановска¹, Снежана Кирова², Биљана Иванова³
^{1,2,3} Филолошки факултет, Универзитет „Гоце Делчев“ Штип

Апстракт: Пословиците и поговорките (ПП) се паремиски единици кои поради нивната широка распространетост предизвикуваат многумина лингвисти да продрат подлабоко во јазичната ризница на повеќе народи и да ги истражуваат сличностите и разликите. Повеќето ПП се познати на многу јазици и ако ги преминат границите на една нација стануваат неограничено распространети, односно присутни во повеќе јазични системи што говори за нивниот интернационален карактер што е предмет на нашево истражување. Поминувајќи го долгиот пат низ вековите испреплетен со сложени и тежки услови на егзистирање, повеќето ПП претрпеле и различни модификации во процесот на нивното преведување, односно трансферирање од еден на друг јазик. Иако станале интернационални, тие постојат во форма на многубројни национални варијанти. При таквите процеси успеале да опстанат само интернационалните ПП кај оние народи коишто припаѓаат кон исто семејство на јазици, како што е индоевропското семејство на јазици во кое се вбројуваат и македонскиот, англискиот и германскиот јазик.

Клучни зборови: поговорка, пословица, класификација, националност, интернационалност.

INTERNATIONAL CHARACTER OF SAYINGS AND PROVERBS

Dragana Kuzmanovska¹, Snezana Kirova², Biljana Ivanova³

^{1,2,3} Faculty of Philology, University "Goce Delchev" Shtip

Abstract: Proverbs and sayings (PS) are paremiski units which, due to their widespread distribution, challenge a number of linguists to penetrate deeper into the linguistic treasury of nations and to explore their similarities and differences. Most PS exist in many languages and if they cross the borders of one nation they become limitlessly distributed or present in multilingual systems; this illustrates their international character which is the subject of our research. After a long journey over centuries intertwined with complex and difficult conditions of existence, most PS underwent various modifications in the process of their translation or transfer from one language into another. Although they became international, they exist in the form of numerous national variants. In such processes only international PP in those nations belonging to the same family of languages, as is the Indo-European family of languages which includes Macedonian, English and German, have managed to survive.

Key words: proverb, saying, classification, nationality, internationality.

Вовед

Јазикот како најважно средство за комуникација преку кое се отсликува светот во кој опстојува човекот, избобилува како со нови, преземени изрази од други јазици, така и со стари, традиционални меѓу кои се и народните пословици и поговорки (ПП). Народните ПП се традиционалното богатство на секој народ или, како што би рекол Поп Јовановски: „Најубавото наследство на вековите: пословиците и поговорките...“ (1991:7). Тие, не помалку од другите умотворби, доста релјефно го отсликуваат целокупниот живот и бит на еден народ, истовремено истакнувајќи ја народната мудрост и народната филозофија. Нивната присутност во секојдневниот говор на човекот или, според Цветковски (1993:23), нивното устрелување со помош на зборовите или, пак, со примањето на таквите устреми, е доволен поттик за многумина лингвисти, истражувачи, љубители на јазикот, да се зафатат со нивно истражување.

Сакале ние да признаеме или не, ПП се наше наследство кое треба со голема гордост да го пренесуваме од генерација на генерација. ПП, иако се карактеристични за одреден народ или нација, никако не можеме да ги изолираме затоа што едноставно се создадени да примаат и истовремено да даваат. Кога се туѓи, преземени од друг народ, тие се прилагодуваат на јазикот и на говорот. Така во нашите, македонските ПП се наоѓаат мислите на старите Евреи, на класичната Елада, на Римјаните, на Индијците, Арабјаните, Турците (сп. Поленаковиќ и Пенушлиски 1969). Значи, слободно можеме да ги означиме како сеопшти, сесловенски, универзални, но и локални, врзани за одреден локалитет (сп. Пенушлиски 1969).

ПП се народни творби кои низ вековите претрпувале различни влијанија при што се модифицирале, пресоздавале, менувале со исфрлање или со додавање на нови зборови. Но, интересен е и фактот што некои од нив не претрпеле никакви модификации туку останале во дијалектна форма, која дури како таква се употребува и во стандардизираниот јазик. Оттаму и констатацијата дека ПП се понекогаш многу слични, многу исти, а со некоја чудна, пленувачка уметничка содржина (сп. Цветковски 1993).

Интересот за еден ваков стручен научен пристап кон ПП како народни мудрости доаѓа од оригиналноста и разноликоста. ПП, како мудри народни умотворби, се присутни во секоја култура и епоха, и како посебен феномен во заемната комуникација го пренесуваат влијанието помеѓу две и

повеќе култури, цивилизации, литератури, филозофии, религии, традиции и искуства. Оттука се пројави и нашиот интерес за интернационалниот карактер на овој литературен жанр.

Широката распространетост на ПП се должи на нивната сликовита природа која, како што вели Умурова (2005:67) му помага на човекот полесно да ја апсорбира вистината преку илустративни слики и параболи и, секако, на тој начин подобро да ја разбере нејзината смисла. Токму ваквата широка распространетост не ограничува во однос на нивната класификација од една страна, но од друга страна пак, ни го потенцира нивниот интернационален карактер. Во таа насока ние ќе се обидеме да дадеме нашевидување во однос на можната нивна поделба според потеклото на ПП од словенско и од несловенско потекло. Кога зборуваме за една ваква поделба не можеме а да не споменеме дека поради испреплетувањето на словенските јазици доаѓа до појава на паралелизам во однос на потеклото, односно неможност со сигурност да потврдиме дека одредени ПП потекнуваат од еден или од друг словенски јазик или пак, паралелно се создавале во два или повеќе јазици:

а) во македонскиот јазик: *ќе дојде маче на погаче* = *ќе побараш и ти помош од мене*;

б) во рускиот јазик: *котенок приходят на хлеб* = *ќе побараш и ти помош од мене*;

в) во бугарскиот јазик: *ще дойде коте на погача* = *ќе побараш и ти помош од мене*;

г) во српскиот, односно хрватскиот јазик: *дође маца на вратанца* = *ќе побараш и ти помош од мене*;

д) во чешкиот јазик: *kotě přijít na chléb* = *ќе побараш и ти помош од мене*.

Во македонскиот јазик се забележани најчести преземања на ПП од рускиот јазик и од српскиот, односно хрватскиот јазик, и притоа таквите изрази се употребуваат адаптирано во разговорниот јазик како следниве примери:

а) Исправа криви Дрини (во македонскиот јазик со значење исправа нешто што не може да се исправи) = *Исправити криву Дрину* (од српскиот јазик);

б) Се прави Енглеz или Се прави на Тошо (во македонскиот јазик со значење се прави како да не разбира) = *Правити се Енглеz* (од српскиот јазик);

(сп. Велјановска 2006: 43).

Наспрема ПП од словенско потекло ги наведуваме оние ПП кои имаат несловенско потекло кои пак, можат да се поделат на:

1. ПП кои доаѓаат од западноевропските јазици и

2. ПП од турскиот јазик.

Кај ПП од западноевропските јазици трансферирањето од еден во друг јазик може да се врши со директно преземање, без преведување, како на пример, од латинскиот јазик (*persona (non) grata*, *perpetuum mobile*, *ad hoc*) итн. како и со калкирање или преведување (од францускиот збор *calque* = копија) и тоа целосно и делумно калкирање, како на пример, од латинскиот јазик: *Repetitio est mater studiorum* (повторувањето е мајка на учењето); од германскиот јазик: *Die Hunde bellen, die Karawane zieht weiter* (кучињата си лаат, а караванот си врви); од англискиот јазик: *Time is money* (времето е пари); од италијанскиот јазик: *Che Sarà, Sarà* (ќе биде што ќе биде); од цитирани мисли на познатите филозофи, писатели, мислител: *Лови во матно*, од баснописецот Езоп; од Библијата: *фрла бисери пред свињи*; од англиската литература: *Да се биде или не* од Хамлет, *Целта ги оправдува средствата* од Томас Хобс и др. (сп. Велјановска 2006: 44).

Преведените и полупреведените ПП од турскиот јазик ги izdelуваме како посебна група поради фактот што нашиот, македонскиот јазик бил со векови под влијание на турскиот јазик. Како пример може да ги споменеме следниве ПП: *Секоја коза за својата нога висе*, *Крушата под круша падинат*; *Атоите кога се клоцаат*, *магарињата одева*; *Домашниот есап чаршија не излезвит*; *Лаф у торба не влиза* и др. (Величковски 2001:85,86).

Кога станува збор за истражувања посветени на ПП се дискутира за прашањата поврзани со потеклото, патиштата на ширењето и развитокот, но не и прашањата поврзани со соодносот меѓу националните и интернационалните начела во севкупниот ПП фонд на овој или на оној народ. М. Кууси вели дека при една сестрана анализа на одделни ПП, на истражувачот неизбежно му се наметнува проблемот со одговорот на прашањето дали таа стои во некаков сооднос кон интернационалниот или се јавува како исклучиво национален феномен (Kuusi 1957:46). Во самите ПП се откриваат конкретни признаци според кои се определуваат нивните врски со факторите од национален или интернационален карактер (Величковски 2001:114). Сепак, изработката на еден глобален белег на интернационални типови на ПП, на крајот на краиштата, не може да претендира на исцрпност. Сепак, според Будаев (1960) интернационалните ПП можат да се поделат на неколку типови и тоа според:

1. типолошки совпаѓања во семантиката (сличноста на животните услови и механизмот на мислење);
2. генетски врски (сродните народи користат исти тематски пословици и имаат заедничко јазично наследство);
3. миграции (потекло на позајмувањето и влијанијата)

(Величковски 2001:116).

Во овој контекст ги наведуваме следниве примери на ПП:

1. - македонска П: *Подобро вранче в рака, отколку гулаб на гранка* (Величковски 2009:166);
- германска П: *Ein Spatz in der Hand ist besser als die Taube auf dem Dach* (D11, 2002:714);
- англиска П: *One bird in the hand is better than two in the bush* (Величковски 2002:187).

Преносно значење на оваа П означува подобро да сè има нешто отколку ништо, подобро помалку и да не се лакоми отколку воопшто ништо. Во оваа интернационална П која потекнува од латинската: *Capta avis est melior, quam mille in gramine ruris* (Mieder 2006: 28) воочливи се типолошките совпаѓања на семантиката. Лексемата *рака* (Hand, hand) ја забележуваме во сите три јазика. Поголеми семантички поклопувања имаме на македонската со германската П и тоа во однос на следниве лексеми *вранче* (Spatz), *гулаб* (Taube) за разлика од лексемата *птица* (bird) во англиската П. Во однос на лексемата *гранка* е различна во сите три јазика *покрив* (Dach) во германската и *грмушка* (bush) во англиската П. Забележително е и отсуството на лексемата *гулаб* (Taube) во англиската П во која за да се долови дословно преносното значење се употребува бројот два (two) кој се однесува на главната лексема *птица*.

Во првиот пример имаме ситуација кога едноподруго се повторуваат синтаксичките конструкции во ПП на јазика од индоевропското јазично семејство според принципите на логичка ускладеност на поимите, коишто се заеднички во повеќето јазика. Значи, имаме делумни совпаѓања по принципот на синтаксички паралелизам.

2. - македонска П: *Кучињата си лаат, но караванот си врви* (Велковска 2009:214);
- германска П: *Die Hunde bellen, aber die Karawane zieht weiter* (D.11, 2002: 377);
- англиска П: *Dogs bark, but the caravan goes on* (Величковски 2002:223).

Оваа П е со турско потекло и ја изразува рамнодушноста на големите во однос на барањата на помалите (Величковски 2001:76). Илустрира долгогодишно влијание на турскиот јазик врз македонскиот, но преку наведените варијанти на другите два јазика се потенцира интернационалниот карактер на истата. Забележани се морфосинтаксички и семантички поклопувања во однос на сите лексеми *кучиња* (Hunde/Dogs), *лаат* (bellen/bark), *караванот* (die Karawane/ the caravan), *врви* (zieht weiter/goes on). Кај оваа П имаме целосно поклопување во однос на преносното значење што укажува на богатото културно наследство на народите од индоевропското јазично семејство.

Како што истакнува Јакимовска (Јакимовска 1997) дека за да дознаеш повеќе за социјалниот и општествениот живот на еден народ, потребно е да го знаеш потеклото на актуелните поговори.

Заклучок

„Во пословиците и поговорките е кристализирана
целата мудрост на народот. Има многу поезија и наука.“

(Поп Јовановски 1991:7)

Како што вели и самиот Поп Јовановски, она што ги сочинува нивните највисоки вредности и што заслужува да го задржи најмногу нашето внимание е тоа што тие на еден мошне едноставен и непосреден начин го изразуваат она што се нарекува народна мудрост и што едноставно повеќе би одговарало да се нарече длабока совест на човекот. Ваквата наша констатација укажува на еден мошне голем проблем. Никој не би можел сериозно да порекне дека ПП како народни умотворби во најшироката и најблагородната смисла на зборот не го изразуваат начинот на чувствување и мислење на еден колективитет. Прашањето кое ни се попречува е токму она за начинот на мислење и чувствување на секоја заедница и дали навистина еден ентитет што се протега од најблискиот до најоддалечениот од нас ги има истите мисли, чувства, начин на живеење, климатски прилики, општествено-економските услови, јазичната структура, а можеби уште и религијата. Со ова наше истражување се обидовме да укажеме дека сето ова во голема мера влијаело врз претставата за светот околу нас, па поради тоа и на начинот на изразување. Јасно е дека националниот карактер на ПП е повоочлив за разлика од интернационалниот кој секако не е за занемарување, затоа што меѓу нив

постојат сродности и заеднички црти со другите индоевропски народи, пред сè на лингвистичка основа.

Во овој труд, со доближување на еден многу мал квантум од македонски, германски и англиски ПП на извесен начин може да се насети постоењето на единството на човечката мисла, иако се работи за компарација на овие кратки жанрови само на три јазични целини.

Собирањето и анализата на истите ни пренесува не само информации во традиционална смисла, туку и ни дава информација за тоа како различните животни аспекти биле или се рефлектирале во умот на луѓето, а кои се од големо значење за перцепцијата на светот. Истражувајќи ги ПП можеме слободно да кажеме дека на овој начин секој народ, секое поколение, разграничувајќи го битното од небитното, преку нив го предава во наследство на идните генерации само она најбитното. ПП ни помагаат на сите нас кои сме во потрага по т.н. тотална слика да се навратиме назад кон минатото и да го разбереме човекот од минатото, кој според зборовите на Диркем, е дел од сите нас (сп. Јакимовска 1997).

Литература

- Величковски, Б. (2001). Сид без малечки камчиња не стои. Пословични паралели. Институт за фолклор. Скопје;
- ----(2002). Македонско-англиски и англиско-македонски пословични паралели. Институт за фолклор. Скопје;
- - -(2009). Македонски пословици и поговорки. кн.73. Институт за фолклор „Марко Цепенков“. Скопје;
- Велковска, С.(2002). Белешки за македонската фразеологија. ИМЈ. Јазикот наш денешен. кн. 8. Скопје;
- - -(2003). Фразеологијата на Мисирков. Научен собир: Македонскиот јазик- минато, сегашност, иднина. ИМЈ. 16-18октомври. ЛЗБ. год. ЛШ.4-6.Скопје;
- - -(2008). Македонска фразеологија со мал фразеолошки речник. Скопје;
- Кузмановска, Д., Петковска, Б., Ничева, В. (2014). Успешен трансфер на поговорките и пословиците од еден во друг јазик. Годишен зборник 2013 - Филолошки факултет, УГД - Штип. ISSN 1857-7059
- Кузмановска, Д. (2014). Пословици и поговорки со анимална компонента во германскиот и во македонскиот јазик, докторска дисертација, Универзитет “Св. Кирил и Методиј”, Филолошки факултет “Блаже Конески” – Скопје (необјавено)
- Никодиновски, З. (1992). Фигуративните значења на анималната лексика во францускиот и во македонскиот јазик: Инсекти. докторска дисертација. Филолошки факултет-Блаже Конески. Скопје ;
- - -(2007). Семиологија на говорот и на јазикот. 2-ри Август С. Штип;
- Поп Јовановски, А.(1991). Македонски народни пословици. Студентски збор.1 изд. Скопје;
- DUDEN (1997). Redewendungen und sprichwörtliche Redensarten. Band II.- Mannheim/Leipzig/Zurich;
- - - -(1998): Redewendungen und sprichwörtliche Redensarten. Wörterbuch der deutschen Idiomatik. Bearb. v. G. Drosdowski u. W. Scholze- Stubenrecht. Mannheim/Leipzig/Wien/Zürich;
- Friedrich, W. (1976). Moderne deutsche Idiomatik. Alphabetisches Wörterbuch mit Definitionen und Beispiele. 2 neubearbeitete Auflage. Max Hueber Verlag. München;
- Mieder, W. (2006). Andere Zeiten, andere Lehren. Sprichwörter zwischen Tradition und Innovation. Baltmannsweiler: Schneider Verlag Hohengehren.

УДК 37:81'243-053
(прегледен труд)

РАНО ИЗУЧУВАЊЕ НА СТРАНСКИ ЈАЗИК